

**CIVILINĖS AVIACIJOS ADMINISTRACIJOS
DIREKTORIUS**

**ĮSAKYMAS
DĖL PARODOMŲJŲ RENGINIŲ IR AVIACIJOS SPORTO VARŽYBŲ RENGIMO
TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO**

2017 m. liepos 31 d. Nr. 4R-111
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos aviacijos įstatymo 62 straipsniu:

1. T v i r t i n u Parodomųjų renginių ir aviacijos sporto varžybų rengimo taisykles (pridedama).
2. P r i p a ž i s t u netekusiu galios CAA direktoriaus 2001 m. liepos 31 d. įsakymą Nr. 30 „Dėl parodomųjų renginių ir aviacijos sporto varžybų rengimo taisyklių patvirtinimo“.
3. Šis įsakymas įsigalioja nuo 2017 m. lapkričio 1 d.

Direktorius

Joris Gintilas

PATVIRTINTA
Civilinės aviacijos administracijos
direktorium 2017 m. liepos 31 d.
įsakymu Nr. 4R-111

PARODOMŲJŲ RENGINIŲ IR AVIACIJOS SPORTO VARŽYBŲ RENGIMO TAISYKLĖS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šios taisyklės reglamentuoja leidimų parodomiesiems renginiams ir aviacijos sporto varžyboms (toliau – varžybos) suteikimo tvarką, šių leidimų apribojimo ir panaikinimo tvarką, priemones, užtikrinančias skrydžių ir žiūrovų saugą bei organizatoriaus pareigas.

2. Šiame apraše naudojamos sąvokos:

2.1. **parodomasis renginys** – viešai paskelbtas renginys, kurio metu vykdomi parodomieji skrydžiai;

2.2. **aviacijos sporto varžybos** – sportiniai renginiai, kuriuose sportininkai varžosi tarpusavyje naudodami orlaivius ar parašiučius;

2.3. kitos šiame apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos aviacijos įstatyme, Europos Komisijos 2012 m. spalio 5 d. reglamente (ES) Nr. 965/2012, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 216/2008 nustatomi su orlaivių naudojimu skrydžiams susiję techniniai reikalavimai ir administracinės procedūros (OL.2012 L 296, p. 1-148) (toliau – Reglamentas).

II SKYRIUS LEIDIMŲ SUTEIKIMAS, PANAIKINIMAS IR APRIBOJIMAS

3. Parodomuosius renginius ir aviacijos sporto varžybas rengti galima tik gavus Civilinės aviacijos administracijos (toliau – CAA) įgalioto darbuotojo leidimą. Leidimo nereikia, kai varžybose dalyvauja tik renginio organizacijos nariai ir jos nėra viešai paskelbtos.

4. Parodomųjų renginių arba aviacijos sporto varžybų organizatorius ne vėliau kaip prieš 8 darbo dienas iki numatomos parodomąjo renginio ar aviacijos sporto varžybų dienos turi pateikti CAA šių taisyklių 1 priede nurodytą paraišką. Kartu su paraiška turi būti pateiktas parodomąjo renginio vietos planas arba schema (pagal III skyriuje numatytus reikalavimus) su pažymėtomis:

4.1. orlaivių darbo zonomis (skrydžių vykdymo ir laukimo zonomis);

4.2. orlaivių stovėjimo zonomis;

4.3. orlaivių judėjimo maršrutais;

4.4. parašiutininkų nusileidimo vietomis;

4.5. karšto oro balionų pakilimo aikštelėmis;

4.6. žiūrovams skirtomis zonomis;

4.7. orlaivių pasirodymo linijomis;

4.8. saugos priemonių išdėstymo zonomis.

5. Šių taisyklių 4 punkte numatyta paraiška prieš pateikiant ją CAA turi būti suderinta su:

5.1. aerodromo savininku / naudotoju, jeigu ketinama vykdyti parodomąjį renginį ar aviacijos sporto varžybas aerodrome; arba

5.2. lauko aikštelės savininku / naudotoju ir vietos savivaldybe, jei parodomąjį renginį ar aviacijos sporto varžybas ketinama vykdyti lauko aikštelėje; arba

5.3. vietos savininku / naudotoju ir vietos savivaldybe, jei parodomasis renginys ar aviacijos sporto varžybos vyksta kitose nei aerodromas ar lauko aikštelė vietose;

5.4. oro eismo paslaugų teikėju, jei skrydžiai bus vykdomi oro erdvės dalyje, kurioje teikiamos skrydžių valdymo paslaugos.

6. Jei parodomajame renginyje skrydžius vykdys kariniai orlaiviai pagal numatytos paraiškos 4 punktą, prieš pateikiant paraišką CAA, turi būti gauta Karinių oro pajėgų vado ar jo įgalioto karininko deklaracija.

7. Siekdamas įsitikinti, kad bus laikomasi skrydžių saugos reikalavimų, CAA įgaliotas darbuotojas gali pareikalauti pateikti ir kitus papildomus dokumentus bei informaciją.

8. Leidimas suteikiamas tik įvykdžius šiuos reikalavimus:

8.1. parodomąjį renginį ar varžybų organizatorius tinkamai užpildė ir laiku pateikė šių taisyklių 4 punkte nurodytą paraišką ir dokumentus;

8.2. paraiška suderinta, kaip numatyta šių taisyklių 5 punkte;

8.3. gauta deklaracija, kaip numatyta šių taisyklių 6 punkte;

8.4. organizatorius pateikė papildomus dokumentus ir informaciją, kaip numatyta šių taisyklių 7 punkte;

8.5. parodomąjį renginį vietos plane (schemoje) nurodyti atstumai atitinka šių taisyklių III skyriuje nurodytus reikalavimus;

8.6. parodomuosius skrydžius atliekančių pilotų ir orlaivių sąrašė nurodytų pilotų patirtis atitinka šių taisyklių 24 punkto reikalavimus.

9. CAA įgaliotas darbuotojas ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo paraiškos gavimo priima sprendimą suteikti, nustatyti papildomas sąlygas ir apribojimus ar atsisakyti suteikti leidimą organizuoti parodomąjį renginį ar varžybas ir įrašo jį paraiškos 6 punkte bei informuoja organizatorių paraiškoje nurodytais kontaktiniais adresais.

10. Organizatorius privalo nedelsdamas informuoti CAA apie paraiškoje ir dokumentuose pateiktos informacijos pakeitimus.

11. CAA įgaliotas darbuotojas turi teisę panaikinti šių taisyklių 9 punkte numatyto leidimo galiojimą ar nustatyti apribojimus, jeigu:

11.1. išaiškėja, kad paraiškoje ir / ar dokumentuose pateikti klaidingi duomenys;

11.2. pakeičiama paraiškoje ir / ar pateiktuose dokumentuose nurodyta informacija;

11.3. organizatorius parodomąjį renginį ar varžybų metu nevykdo šių taisyklių II ir III skyriuose nustatytų reikalavimų;

11.4. paaiškėja kitos aplinkybės, galinčios sukelti pavojų skrydžių ir žiūrovų saugai.

12. Apie leidimo panaikinimą arba apribojimų nustatymą CAA įgaliotas darbuotojas nedelsia ir informuoja organizatorių paraiškoje nurodytais kontaktiniais adresais arba iškart parodomąjį renginį ar varžybų metu tiesiogiai organizatorių.

III SKYRIUS PRIEMONĖS, UŽTIKRINANČIOS SKRYDŽIŲ IR ŽIŪROVŲ SAUGĄ

13. Parodomąjį renginį ar varžybų metu zonos, kuriose yra žiūrovai, turi būti atskirtos nuo skrydžių atliekančių orlaivių stovėjimo ir judėjimo zonų (išskyrus parodoje dalyvaujančius orlaivius).

14. Parodomieji skrydžiai turi būti vykdomi ne mažesniais nuotoliais nuo žiūrovų, kaip nurodyta lentelėje (išskyrus karinių orlaivių skrydžius, kuriems taikomi Kariuomenės vado nustatyti reikalavimai):

Maksimalus pasirodymo greitis	Atstumas nuo žiūrovų	
	Praskrendantys orlaiviai	Akrobatinius skrydžius atliekantys orlaiviai
<180 km/h (<100 mazgų)	50 m	100 m
180–360 km/h (100–200)	100 m	150 m

mazgų)		
360–540 km/h (200–300 mazgų)	150 m	200 m
>540 km/h (>300 mazgų)	200 m	230 m

15. Parodomojo renginio metu turi būti gelbėjimo tarnybos (priešgaisrinės, greitosios medicinos pagalbos ir kt.)

16. Varžybų metu turi būti pakankamai priešgaisrinių ir pirmosios medicininės pagalbos priemonių varžybų vietoje ir gelbėjimo tarnybos apie vykstančias varžybas iš anksto informuotos arba turi būti (priešgaisrinės, greitosios medicinos pagalbos ir kt.).

17. Jeigu parodomasis renginys ar varžybos vyksta prie vandens telkinių, pelkėtų vietovių ar kitoje sudėtingoje aplinkoje, papildomai turi būti atitinkamai parengta gelbėjimo komanda.

18. Minimalus atstumas tarp orlaivių ir žiūrovų taip pat benzinvežių turi būti ne mažesnis kaip 100 m.

19. Minimalus nuotolis nuo riedančio orlaivio iki žiūrovų turi būti ne mažesnis kaip 10 m.

20. Nusileidimo aikštelė parašiutininkams turi būti įrengta ne arčiau kaip 15 m nuo žiūrovų ir paženklinta bei matoma iš oro.

21. Karšto oro balionai turi kilti tik iš aikštelės, esančios ne arčiau kaip 20 m nuo žiūrovų.

22. Kiekvieną dieną prieš skrydžių pradžią parodomojo renginio ar varžybų organizatorius privalo organizuoti dalyvių pasitarimą, kuriame būtų supažindinama su:

22.1. parodomųjų skrydžių ar varžybų sąlygomis;

22.2. skrydžių apribojimais;

22.3. faktinėmis ir prognozuojamomis meteorologinėmis sąlygomis;

22.4. skrydžių programa, orlaivių šaukiniais;

22.5. skrydžius atliekantiems pilotams suteiktais minimaliais skrydžių aukščiais;

22.6. oro eismo informacija, susijusia su orlaivių atskridimu ir išskridimu;

22.7. radijo ryšio dažniais ir atsakiklio kodais;

22.8. skrydžio procedūromis (laukimo zonomis, skrydžio ratais ir kt.);

22.9. žiūrovams skirtomis zonomis, pasirodymo linijų ir programos vykdymo zonos išdėstymu;

22.10. informacija apie avarines gelbėjimo priemones, jų naudojimą, antžeminių paslaugų, orlaivių statymo ir degalų pylimo tvarka.

23. Parodomųjų ir varžybų skrydžių metu orlaivyje turi būti tik orlaivio savininko (naudotojo) paskirti įgulos nariai bei parašiutininkai ar užduoties specialistai.

24. Parodomuosius skrydžius gali atlikti tik pilotai, kurie turi toliau nurodytą patirtį (išskyrus karinių orlaivių skrydžius, kuriems taikomi Kariuomenės vado nustatyti reikalavimai):

24.1. lėktuvų, sraigtasparnių, malūnsparnių ir sklandytuvų pilotai – ne mažesnę kaip 200 valandų bendrą skrydžių patirtį, iš jų ne mažiau kaip 100 valandų orlaivio vadu atitinkamu orlaiviu;

24.2. parasparnių ir skraidyklių pilotai – ne mažesnę kaip 50 valandų skrydžių patirtį, iš jų ne mažiau kaip 25 valandas parasparnio / skraidyklės vadu;

24.3. karšto oro balionų, dirižablių pilotai – ne mažesnę kaip 50 valandų skrydžio oro balionais / dirižabliais patirtį, iš jų ne mažiau kaip 30 valandų karšto oro baliono / dirižablio vadu;

24.4. atlikę bent dvi parodomojo skrydžio treniruotes prieš parodomąjį renginį.

25. Parodomųjų skrydžių metu pilotai privalo:

25.1. išlaikyti šio aprašo 14 punkte nurodytus nuotolius;

25.2. nenukreipti greičio vektorių į žiūrovus ir išlaikyti pasirodymo vietą, figūras programoje surikiuoti taip, kad manevrai link žiūrovų būtų tolimiausiam pasirodymo vietos taške;

25.3. neskristi virš žiūrovų, išskyrus orlaivio skrydį parašiutininkams išmesti, kai tai būtina dėl vyraujančios vėjo krypties. Šiuo atveju skrydis turi būti atliekamas ne mažesniame kaip 300 m (1000 pėdų) aukštyje nuo žemės (vandens) paviršiaus;

25.4. kylant karšto oro balionu, virš žiūrovų praskristi ne mažesniame kaip 25 m (75 pėdų) aukštyje nuo žemės (vandens) paviršiaus ir tūpti ne arčiau kaip 50 m nuotolyje nuo žiūrovų, taip pat praskristi virš žiūrovų tupiant ne mažesniame kaip 90 m (300 pėdų) aukštyje nuo žemės (vandens) paviršiaus.

IV SKYRIUS ORGANIZATORIAUS PAREIGOS

26. Organizatorius privalo:

26.1. parodomojo renginio ar varžybų metu:

26.1.1. užtikrinti šio aprašo 13–23 punktuose nurodytų reikalavimų laikymąsi;

26.1.2. užtikrinti, kad skrydžius vykdantys pilotai turi galiojančias licencijas ir kvalifikacijas, sveikatos pažymėjimus bei orlaiviai yra registruoti ir jų tinkamumo skraidyti pažymėjimai bei civilinės atsakomybės draudimai galioja;

26.1.3. nedelsti ir imtis priemonių skrydžių saugai užtikrinti;

26.1.4. nedelsti ir vykdyti teisėtus CAA įgalioto specialisto nurodymus, susijusius su skrydžių sauga;

26.2. kai tik leidžia aplinkybės, kuo greičiau panešti CAA apie jam žinomus skrydžių saugos ir šių taisyklių reikalavimų pažeidimus, kurie padaryti parodomojo renginio ar varžybų metu.

27. Pranešti apie aviacijos įvykius, atsitikusius parodomojo renginio ar varžybų metu, pagal galiojančius teisės aktų reikalavimus.

Parodomųjų renginių ir aviacijos sporto
varžybų rengimo taisyklių
1 priedas

Prašom pateikti paraišką adresu:
Civilinės aviacijos administracija, Rodūnios kelias 2, LT-02188 Vilnius
caa@caa.lt

PARAIŠKA
GAUTI LEIDIMĄ PARODOMAJAM RENGINIUI IR AVIACIJOS SPORTO
VARŽYBOMS RENGTI

1. PARODOMOJO RENGINIO / AVIACIJOS SPORTO VARŽYBŲ ORGANIZATORIUS		
Organizatoriaus pavadinimas / vardas, pavardė		
Adresas		
Telefonas	El. paštas	
2. INFORMACIJA APIE PARODOMĄJĮ RENGINĮ / AVIACIJOS SPORTO VARŽYBAS		
Parodomąjo renginio / varžybų pavadinimas		
Vieta Data ir laikas		
Skrydžių koordinatorius:		
Kontaktinis telefonas:		
Skrydžių programa		
Pastabos: 1. Skrydžių programą galima pateikti atskirame laisvos formos priede. 2. Parodomajam renginiui kartu su paraiška pateikiamas orlaivių ir orlaivių įgulų sąrašas (priedas prie paraiškos).		
Priemonės, užtikrinančios skrydžių ir žiūrovų saugą: ☐ parodomąjo renginio / varžybų dalyvių pasitarimas. Data, laikas: ☐ budės priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo tarnybos bei pirmos medicinos pagalbos tarnyba. ☐ parengtos priešgaisrinės ir pirmosios medicininės pagalbos priemonės; gelbėjimo tarnybos apie renginį informuotos.		
Kitos priemonės:		
Minimalūs skrydžio aukščiai Pildoma, jei prašoma suteikti leidimą atlikti skrydžius žemesniame aukštyje, nei nustatyta 2012 m. rugsėjo 26 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 923/2012 SERA.5005 punkte.		
Orlaivio tipas, registracijos ženklai	Orlaivio vado vardas ir pavardė	Minimalus skrydžio aukštis nuo žemės paviršiaus, skrydžio pobūdis

Daiktų išmetimas iš orlaivio, pirotechnikos naudojimas:		
(Prašom pateikti informaciją ir nurodyti skrydžių saugą užtikrinančias priemones)		

PRIEDAI:

Vietos planas (arba schema) su pažymėtomis orlaivių darbo zonomis, orlaivių stovėjimo zonomis, orlaivių judėjimo maršrutais, parašiutininkų nusileidimo vietomis, žiūrovams skirtomis zonomis, saugos priemonių išdėstymu.

Parodomajame renginyje dalyvaujančių pilotų ir orlaivių sąrašas.

3. PARODOMOJO RENGINIO / VARŽYBŲ ORGANIZATORIUS

Patvirtinu, kad šioje paraiškoje visi mano pateikti duomenys ir informacija yra išsamūs ir teisingi. Žinau, kad paraiška gali būti nenagrinėjama, jei užpildytos ne visos skiltys arba nepateikti priedai. Užtikrinu, kad parodomieji renginiai / aviacijos sporto varžybos bus vykdomi laikantis galiojančių teisės aktų reikalavimų.

(Vardas, pavardė, pareigos, parašas, data)

4. DEKLARACIJA dėl parodomųjų skrydžių kariniais orlaiviais

Patvirtinu, kad parodomajame renginyje dalyvaujantys kariniai orlaiviai yra tinkami skraidyti, orlaivių įgulų (įskaitant užduoties specialistus, parašiutininkus) kvalifikacija ir patirtis yra tinkama vykdyti numatyto pobūdžio parodomuosius skrydžius.

Įgaliotas asmuo:

(Vardas, pavardė, pareigos, parašas, data)

5. SUDERINTA

Vietos savininkas /naudotojas:	Savivaldybės atstovas:	Oro eismo paslaugų teikėjas:
(Vardas, pavardė, parašas, data) Pastabos	(Vardas, pavardė, parašas, data) Pastabos	(Vardas, pavardė, parašas, data) Pastabos

6. CAA SPRENDIMAS

Leidžiama organizuoti parodomąjį renginį / aviacijos sporto varžybas. Leidimo Nr. Papildomos sąlygos, apribojimai:	Leidimo panaikinimas, apribojimas (nurodomos ir priežastys):
Leidimo nesuteikimo priežastys:	CAA specialistas (Vardas, pavardė, parašas, data)
CAA specialistas	Nurodyti, kada ir koku būdu informuotas organizatorius:

(Vardas, pavardė, parašas, data)	
----------------------------------	--

PRIEDAS PRIE PARAIŠKOS GAUTI LEIDIMĄ PARODOMAJAM RENGINIUI IR AVIACIJOS SPORTO VARŽYBOMS RENGTI*
Parodomojus skrydžius atliekančių pilotų ir orlaivių sąrašas.

Orlaivis				Orlaivio vadas			Skrydžio tipas (tinkamoje skiltyje nurodyti minimalų skrydžio aukštį)				
				Vardas, pavardė	Skrydžių val. skaičius		Parodomojo skrydžio treniruočių skaičius	Praskridimas	Akrobatinis	Grupinis	Kita (nurodyti)
Tipas	Nacionalinis ir registracijos ženklai	TSP** galioja iki	Civilinės atsakomybės draudimas galioja iki		Iš viso	Vadu					

Patvirtinu, kad šiame priede pateikti duomenys ir informacija yra išsamūs ir teisingi.
 Parodomojo renginio / varžybų organizatorius:

(Vardas, pavardė, parašas, data)

*Pildoma tik parodomiesiems renginiams (išskyrus karinių orlaivių skrydžius)

** Tinkamumo skraidyti pažymėjimas